

Barnbokslut 2020

Söderhamns
kommun

Innehåll

Inledning.....	2
Sammanfattning	3
Situationen för barn och unga i Söderhamn - i siffror	4
Verksamhetsberättelser utifrån Barnkonventionens fyra grundprinciper	9
Princip 2 - Alla barn har samma rättigheter och lika värde.....	9
Princip 3 - Barnets bästa ska beaktas i vid alla beslut som rör barn	14
Princip 6 - Alla barn har rätt till liv och utveckling.....	15
Princip 12 - Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.....	17
Utmaningar	19
Barn i utanförskap	19
Skolsegregationen.....	20
Redovisning av fattade beslut – ett axplock	21

Inledning

Du är på väg att läsa Söderhamns kommuns barnbokslut för år 2020. Syftet med barnbokslutet är att det ska fungera som ett underlag för att skapa en bättre situation för barnen i Söderhamns kommun.

Vidare ska barnbokslutet belysa om barnen i Söderhamn har fått det bättre eller sämre under året, samt beskriva vad som har gjorts och vilka beslut som har fattats under året som påverkar barn och unga i Söderhamn.

Upplägg

Barnbokslutet har följande upplägg:

1. Först ges en sammanfattning av hela dokumentet som beskriver de övergripande slutsatserna från bokslutet.
2. Redovisning av ett antal nyckeltal som på ett kvantitativt vis belyser hur situationen ser ut för barn och unga i Söderhamn jämförbart med andra kommuner.
3. Utifrån barnkonventionens fyra grundläggande principer redovisas verksamhetsberättelser från olika kommuner inom verksamheten.
4. Vi redovisar ett antal slumpmässigt utvalda beslut som fattats inom olika nämnder under år 2020 som har direkt eller indirekt påverkan på barnen i Söderhamn.

Underlag

Barnbokslutet bygger på insamlad information från verksamheternas årsredovisning år 2020 samt dialog med representanter från verksamheter i kommunen som arbetar med målgruppen barn och unga. Barnbokslutet har som ambition att vara så kärnfullt som möjligt men garanterar inte en heltäckande beskrivning av allt som har skett under året som kopplas till barn och unga.

Sammanfattning

År 2020 har, i och med Corona-pandemin, inneburit en försämrad tillvaro för barnen i Söderhamns kommun. Den verksamhet som bedrivs under normala omständigheter har i många fall varit tvungen att ställas in. Detta gör att barn och unga inte har fått tillgång till det utbud av verksamhet som de normalt sett är vana till, vilket i sin tur generellt sett har försämrat deras tillvaro.

Trots pandemin har kommunens olika verksamheter hittat nya arbetssätt och metoder för att tillgodose de förändrade behov som pandemin har medfört. Detta är viktiga lärdomar och insikter som verksamheterna bär med sig i det fortsatta arbetet.

Sammanställningen av nyckeltal visar att 8 av 13 nyckeltalen har en negativ trend från senaste mätvärdet till året innan. Av de 10 nyckeltal som jämförs med liknande kommuner har Söderhamns kommun ett bättre utfall i 7 av 10 nyckeltal.

Verksamheterna i Söderhamns kommun arbetar aktivt och långsiktigt för att leva upp till barnkonventionens grundläggande principer. Sammanfattningsvis ser vi att princip 2 (Alla barn har samma rättigheter och lika värde) och princip 6 (Alla barn har rätt till liv och utveckling) är svårast att leva upp till.

De två enskilt största utmaningarna i framtiden för att skapa en bra tillvaro för alla barn och unga i Söderhamn är ökande utanförskap samt skolsegregationen och skillnader i betygsresultat som det medför. Dessa två utmaningar är tätt sammanvävda och har vuxit i omfattning i och med Corona-pandemin. För att kunna hantera utmaningarna framöver krävs ännu starkare och sömlös samhandling mellan aktörer inom och utom kommunen och långsiktiga lösningar som fokuserar på förebyggande arbete och tidiga insatser.

Ett slumpmässigt urval av beslut under år 2020 visar att merparten av utvalda beslut gynnar barn och unga i Söderhamn. Eftersom det saknas ett barnperspektiv i tjänsteutlåtanden är det dock svårt att bedöma på vilket sätt barnens behov har tagits i beaktande och i vilken utsträckning.

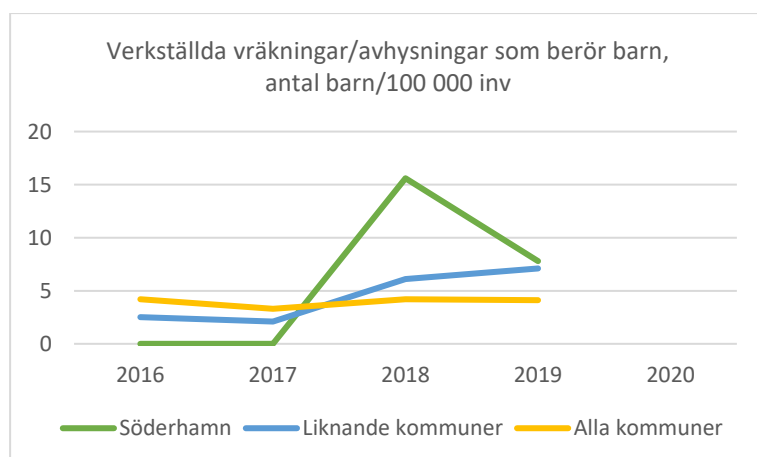
Situationen för barn och unga i Söderhamn - i siffror

Nedan ges en beskrivning av de senaste siffrorna för väsentliga nyckeltal. I de flesta fall finns dessvärre inte uppdaterade siffror för år 2020. Kommentarer baseras på de senaste tillgängliga siffrorna.

Jämförelser sker med medelvärdet bland liknande kommuner med samma socioekonomiska struktur och medelvärdet i alla kommuner. I statistikdatabasen Kolada har Rådet för kommunala analyser (RKA) sammanställt ett antal kommuner som år 2019 hade samma socioekonomiska struktur som Söderhamn. Dessa är Bollnäs, Hultsfred, Kramfors, Ockelbo, Olofström, Säffle och Töreboda.

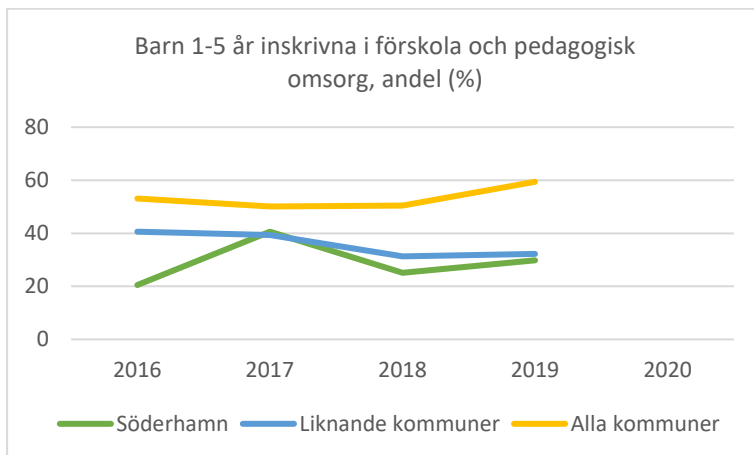
Ekonomisk utsatthet: oktober 2020 var det totalt 239 hushåll i Söderhamns kommun som har haft försörjningsstöd 13 månader eller längre. Av dessa 239 hushåll har 67 stycken minst 1 hemmavarande barn under 19 år. Under år 2020 har försörjningsstöd betalats ut till totalt 979 unika hushåll, varav 352 av dem inrymmer barn.

Utredningar och anmälningar: Första halvåret 2020 präglades av en stor inströmning av barnvårdsutredningar, andra halvåret var det lägre inströmning av barnvårdsutredningar. Anmälningar gällande omsorgssvikt har ökat år 2020.

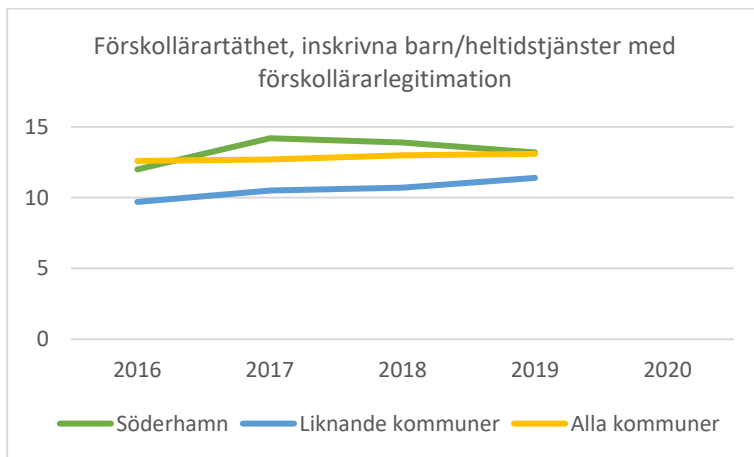

Antalet verkställda vräkningar som berör barn visar en positiv trend. Utfallet är högre jämfört med liknande kommuner. Siffran år 2019 i Söderhamn är 7,8. Det är önskvärt med en så låg siffra som möjligt.

Pedagogisk omsorg och utbildning

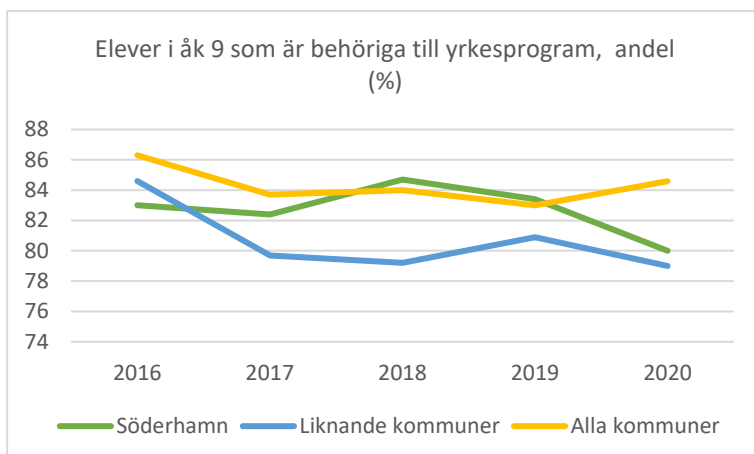

Andelen inskrivna barn i förskola och pedagogisk omsorg är lägre än liknande kommuner. Trenden är positiv. Siffran år 2019 i Söderhamn är 29,8. Det är önskvärt med en så hög siffra som möjligt.

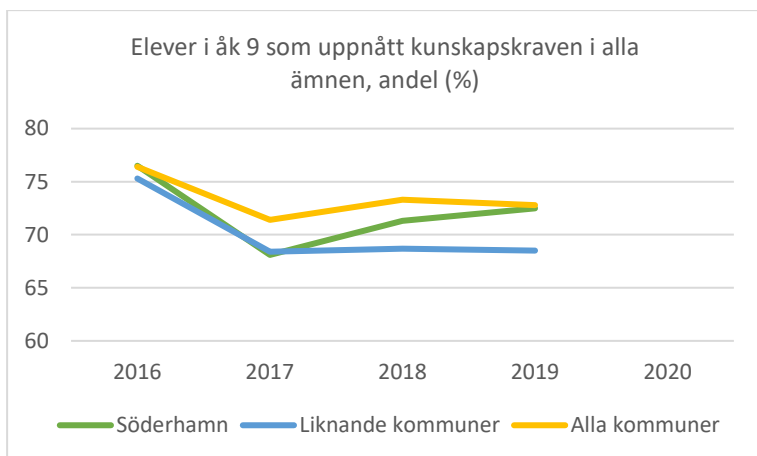

Förskolläartätheten är högre i Söderhamn jämfört med liknande kommuner och medelvärdet i Sverige. Trenden är negativ. Siffran år 2019 i Söderhamn är 13,2. Det är önskvärt med en så hög siffra som möjligt.

Personaltäthet förskola: Kommungensnittet för förskolan är 5,5 barn per pedagog vilket är en förbättring med 0,2 procentenheter jämfört med år 2019 och i nivå med tre föregående åren. Riksgenomsnittet i Skolverkets mätning 2019 var 5,2 barn per pedagog.

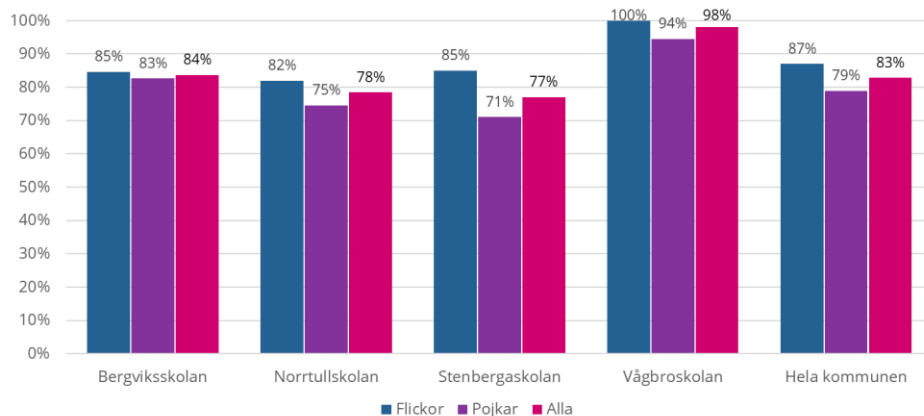

Behörigheten till yrkesprogram visar en negativ trend under år 2020, men jämfört med liknande kommuner är resultatet bättre. Siffran år 2020 i Söderhamn är 80. Det är önskvärt med en så hög siffra som möjligt.

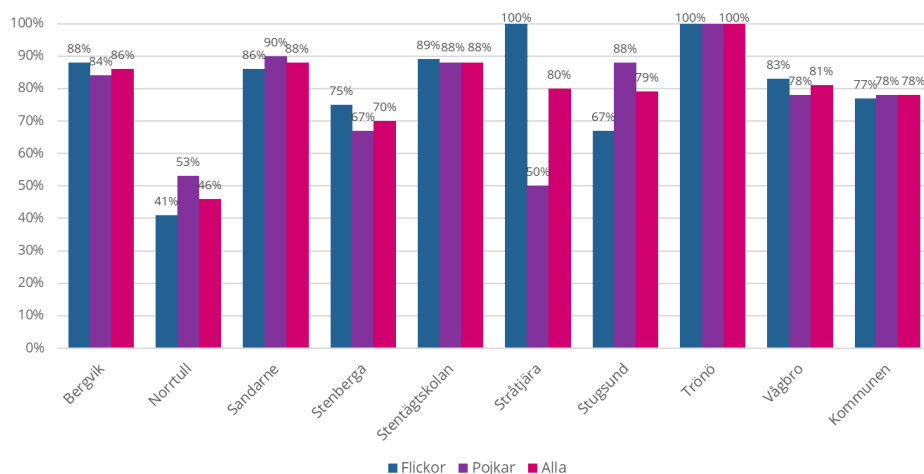
Andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen ökar. Söderhamns kommun presterar lika bra som medelvärdet i riket. Jämfört med liknande kommuner är utfallet bättre. Siffran år 2019 i Söderhamn är 72,8. Det är önskvärt med en så hög siffra som möjligt.

Gymnasiebehörighet per skola årskurs 9

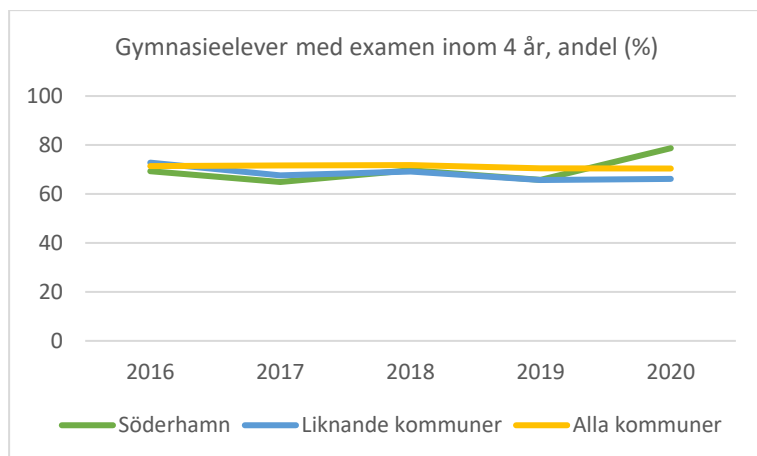

Gymnasiebehörigheten har legat på samma nivå de senaste åren. Vårterminen 2020 nådde 80% av eleverna gymnasiebehörighet, efter genomförd sommarlovsskola nådde ytterligare nio elever godkända betyg och andelen höjdes till 83%. Skillnader mellan skolorna: lägst Stenberga 77%, högst Vågbro 98%. För elever med modersmål svenska var andelen 89%, annat modersmål 66%.

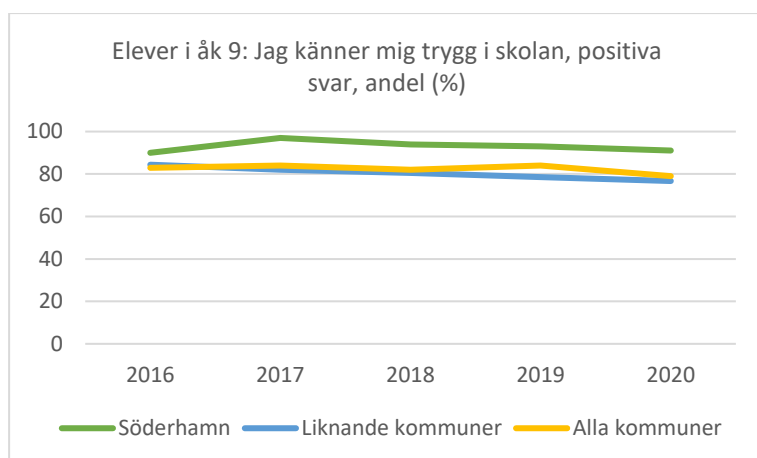
Gymnasiebehörighet per skola årskurs 6

Andelen elever i årskurs 6 som nådde gymnasiebehörighet var 78% vårterminen 2020. Vi har stora skillnader mellan skolorna. Lägst gymnasiebehörighet på Norrtullskolan med 46% och högst Trönö 100%. För elever med modersmål svenska var gymnasiebehörigheten 86%, elever med annat modersmål 58%.

Andelen elever som får en examen inom 4 år ökar och skiljer sig positivt jämfört med liknande kommuner och riket i stort. Siffran år 2020 i Söderhamn är 78,7. Det är önskvärt med en så hög siffra som möjligt.

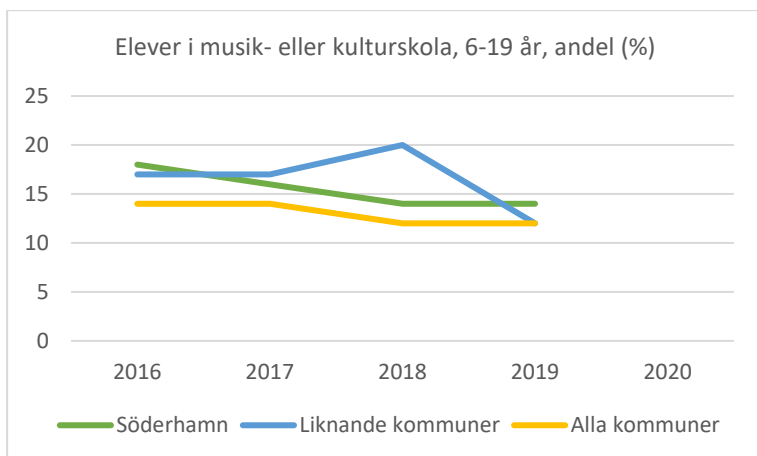
Andelen elever som känner sig trygga i skolan sticker ut positivt jämfört med liknande kommuner och övriga riket. Siffran år 2020 i Söderhamn är 91. Det är önskvärt med en så hög siffra som möjligt.

Frånvaro: På ELOF (Elever med lång oroande frånvaro) har insatser för 40–45 elever genomförts under år 2020. I slutet av höstterminen 2020 genomfördes insatser för cirka 20 elever. Vid skrivande stund (mars 2021) genomförs insatser för 24 elever och ytterligare 3–4 elever är på ingång.

Cirka 10 elever har varit helt frånvarande under 2020. Eleverna har inte varit frånvarande hela året men i olika långa perioder under året. Detta är en viss ökning jämfört med föregående år.

Kommunala aktivitetsansvaret (KAA): Under år 2020 varierade antalet ungdomar i KAA mellan cirka 60–80 stycken. Under höstterminen sågs en ökning då det var 83 ungdomar inskrivna som mest. I skrivande stund (mars 2021) är det cirka 70–75 ungdomar inskrivna.

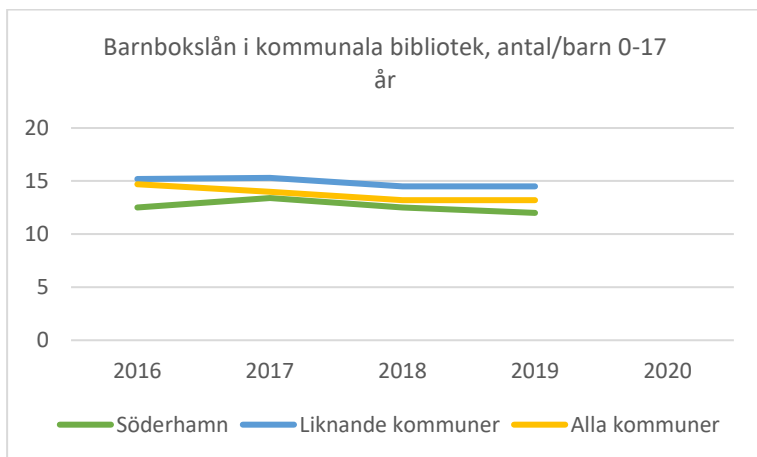

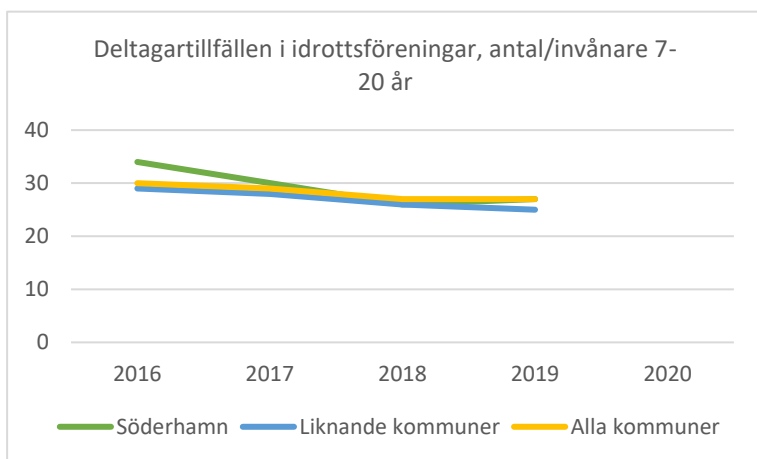
Trots en något nedåtgående kurva sedan år 2016 har Söderhamns kommun en högre andel elever i musik- eller kulturskola jämfört med liknande kommuner och riket i stort. Siffran år 2019 i Söderhamn är 14. Det är önskvärt med en så hög siffra som möjligt.

Elever som deltar i kulturskola: 715 betalande elever deltog i Kulturskolans aktiviteter läsåret 19/20 (587 unika elever), cirka 600 av dem är i åldrarna 0-16 år. Kulturskolan når 1/5 av alla barn från F-klass till åk 9 i sin ämnesundervisning. Kulturskolan arbetar medvetet för att rekrytera fler elever från socioekonomiskt utmanade områden, barn med funktionsvariationer och barn från glesbygd.

I KULAN (Kultur i skolan-projekt) har 2522 barn elever deltagit (ej unika). 2125 i skola/fritids och 397 i förskolan.

Söderhamns kommun har ett lägre antal barnbokslån jämfört med liknande kommuner och riket i stort. Trenden är negativ. Siffran år 2019 i Söderhamn är 12. Det är önskvärt med en så hög siffra som möjligt.

Deltagartillfällen i idrottsföreningar har en negativ trend såsom landet i övrigt. I relation till liknande kommuner är antalet högre och lika högt som medelvärdet i riket. Siffran år 2019 i Söderhamn är 27. Det är önskvärt med en så hög siffra som möjligt.

Verksamhetsberättelser utifrån Barnkonventionens fyra grundprinciper

Princip 2 – Alla barn har samma rättigheter och lika värde

Individ och familjeomsorgen

Enheterna inom verksamhetsområdet har under 2020 utarbetat ett flexibelt arbets- och förhållningssätt för att snabbt kunna ställa om och möta de ökade behov som uppstått i och med Corona-pandemin. Exempel på detta är den Förebyggande enhetens fältarbete i samverkan med X-trafik på deras bussar, ökad närvaro på skolor på efterfrågan, förebyggande arbete i klasser/skolor, rådslag utifrån uppmärksammas oro kring barn och unga tillsammans med familjer, skola, polis och Verkstäderna samt råd och stöd i hemmiljö på efterfrågan.

Förebyggande enhetens uppdrag är att säkerställa att alla barn och unga har likvärdiga förutsättningar i sitt liv. Genom att arbeta på bred front (skolmiljö, hemmiljö, fritidsmiljö) i flexibel anda (utifrån uppmärksammade behov) är ambitionen att ständigt sträva mot syftet "aktivt förebygga sociala problem och social utestängning" för barn och unga 0–20 år. Enheten verkar för att aktivera viktiga vuxenrelationer till barn och unga för att minska utrymmet att hamna i utanförskap. Förebyggande enhetens progressiva och framåtblickande arbetssätt har uppmärksammats nationellt.

Att skapa en stabil vuxenmiljö vilket i sin tur bidrar till en stabil tillvaro för barnen är även ett prioriterat arbete inom individ- och familjeomsorgen. "Signs of Safety" är ett systematiskt arbetssätt som bedrivs för att skapa ett skydds nät för barn och unga som de är bekanta med. Överlag ses en bristande förmåga bland många föräldrar att ta hand om sina barn.

Familjerådgivning är en annan aktivitet som erbjuds Söderhamnarna vilket är populärt och det är idag en lång kö för att få vara med.

Trygg i centrum-gruppen är ett forum som är otroligt bra för att snabbt kunna se barn som inte mår bra och därmed kan fånga upp dem för att förhindra destruktiva beteenden.

Barn och utbildning

Inom barn och utbildning arbetar verksamheterna brett med normer och värden, vilket också syns i de trivsel- och trygghetsenkäter som genomförs i skolan: hela 96% av alla elever uppger att de trivs och är trygga i skolan, vilket är 20 procentenheter bättre än genomsnittet i Sverige. Inom förskolan genomförs trygghetsvandringar med barnen för att få veta var på förskolan de känner sig trygga respektive otrygga. Andelen elever som upplever sig kränkta har minskat från 18% till 14%, vilket är ett resultat av att skolorna har jobbat främjande och förebyggande med värdegrundsfrågor.

Föräldrautbildningar till nyanlända föräldrar om det svenska skolsystemet har varit en mycket uppskattad och värdefull insats för att stärka nyanlända föräldrar i sin föräldraroll, vilket får positiva effekter för deras barn. Insatsen sker i samverkan med CFL och SFI och har fått nationell uppmärksamhet. På grund av Corona-pandemin har denna insats pausats.

En av de mest strategiska frågorna för Söderhamns kommun är att säkerställa framtida kompetensförsörjning av lärare och förskollärare. För att möta bristen på utbildade pedagoger görs flera insatser. Kommunen har bland annat samarbete med högskolor kring arbetsintegrerad lärarutbildning, genomför rekryteringskampanjer i flera kanaler, samt utbildar barnskötare via CFL i form av en praktikutbildning där medarbetare handleder studenter på förskolor.

Det är stora skillnader i resultat och förutsättningar mellan kommunens skolor och förskolor. Den segregation som finns i förskola och skola bottenar i boendestrukturen i kommunen och de skolval som görs av vårdnadshavare. Kommunen arbetar kompensatoriskt för att utjämna skillnader så att fler elever ska ha möjlighet att lyckas. Exempelvis fördelas budget utifrån förskolors och skolors socioekonomiska index, statsbidrag fördelas både utifrån socioekonomiskt index och utifrån analys av var det finns störst utmaningar med likvärdighet för barn och elever.

Konsumentvägledning

Genom skolan erbjuds barn och unga vägledning i hur de kan hantera sin privatekonomi för att undvika att hamna i ekonomiska svårigheter när de blir vuxna. På grund av rådande pandemi har inte lika många aktiviteter kunnat genomföras än vad som normalt erbjuds barnen i Söderhamn.

Biblioteket

Många barn i Söderhamn har inte tillgång till böcker hemma eller föräldrar som läser högt för dem. För att stödja och uppmuntra att läsa för sina barn och ge barn tillgång till böcker samarbetar biblioteket med BVC, förskola och skola, det vill säga möta barn och familjer där de är. Detta skapar en grundläggande trygghet för att besöka biblioteket.

”Bokstart” är ett arbete som innebär att barnbibliotekarien träffar 6-månaders bebisar och deras föräldrar på BVC och pratar om språkutveckling och läsning samt berättar om bibliotekets utbud. Familjen får en påse med information kring språkutveckling och en bok till bebisen. Informationen och boken till bebisen finns på flera olika språk. Vid 8-månaders kontrollen på BVC får barnet ett kort att ta med till biblioteket för att få ytterligare en bok.

Samarbetet med förskolan kring ”Kapprumsbibliotek” innebär att böcker placeras i kapprummen där barnen kan låna hem böcker.

Alla förskoleklasser erbjuds ”Bokskola” då besöker förskoleklassen biblioteket och barnen får sitt första lånekort, en presentbok och en visning i lokalen och hur det fungerar på ett bibliotek.

"Lättläst på fritids" är ett samarbete där lättlästa böcker placeras på fritidsavdelningen för att det ska vara lätt att välja läsning som en fri aktivitet bland fler.

För att inspirera till att läsa tillsammans finns ett häfte på biblioteket "50 böcker du inte får missa" med förslag på bra och inspirerande böcker för barn och föräldrar att läsa med varandra. Böckerna i häftet följer barnets utveckling från cirka 3 års ålder till 6 års ålder. Efter att ha läst 25 böcker får barnet en presentbok och efter 50 lästa böcker får barnet ytterligare en bok.

Ytterligare läsfrämjande för lite äldre barn sker insatser i samarbete med Verkstäderna och Förebyggande enheten, ELOF och Omstart.

Fritid

Verksamheten "Verkstäderna" har uppdrag att fånga upp barn och unga i utanförskap för att sedan slussa dem vidare till bland annat föreningarna i Söderhamn, så att de på så sätt får en meningsfull fritid. Verkstäderna har innan pandemin jobbat med uppsökande verksamhet, bland annat i samarbete med Förebyggande enheten.

En ny aktivitetsvagn har ställts i ordning med hjälp av medel från Tillväxtverket. Vagnen var på turné runtom i kommunen under sommaren och erbjöd aktiviteter utomhus, däribland möjligheter till olika former av fysisk aktivitet, anpassade efter den tid som råder. Här ses en stor förbättringspotential att involvera föreningslivet och få dem att visa upp sina verksamheter för barnen. Detta är ett arbete som är på gång, men mycket har pausats i och med pandemin.

Stabiliseringspaketet möjliggör för föreningar att söka bidrag för aktiviteter riktade mot barn och unga 0–25 år. Mycket arbete kvarstår men upplevs vara en stor möjlighet för föreningslivet att nå ut på ett annat sätt.

Kultur

Projektet "Skapande skola" syftar till att skapa likvärdiga förutsättningar för barn och unga att ta del av kultur. Aktiviteterna genomförs genom skolan vilket innebär att det inte spelar någon roll vad eleverna har för andra förutsättningar. Projektet finansieras genom statliga medel. Vid sidan av "Skapande skola" är utbudet inte lika stort och det är få ungdomar i Söderhamn som möter kultur på annat håll.

Corona-pandemin har inneburit att många barn blivit utan den kultur de har rätt till. Det kommande Kulturpolitiska programmet bidrar förhoppningsvis till att skapa ännu bättre förutsättningar för barn och unga att möta kultur i Söderhamn, oavsett bakgrund.

Mycket verksamheten finansieras av idag av externa medel. Trots att medarbetare inom verksamheterna är bra på att söka externa medel innebär det här ett dilemma då de externa medlen ofta är kortsiktiga. När pengarna försvinner har något byggts upp som inte längre kan genomföras. Det skapar kortsiktiga insatser vilket innebär att medarbetarna inom verksamheten upplever att de "släcker bränder".

Per capita finns det inga barn och unga som får så mycket kultur som Söderhamnarna, detta trots att verksamhetens grundfinansiering via kommunala medel är bland de lägre ur ett nationellt perspektiv. Medarbetarna inom verksamhetsområdet uppger att de saknar en formalisering av de saker som genomförs. Det saknas styrdokument som uttrycker vad som ska åstadkommas inom området. Mer långsiktiga insatser krävs för att skapa jämlika förutsättningar för barnen i Söderhamn att ta del av kultur.

Princip 3 - Barnets bästa ska beaktas i vid alla beslut som rör barn

Individ och familjeomsorgen

Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn, och gör så idag. Barnets bästa skrivs tydligt fram i utredningar. Detta har varit en naturlig del av arbetet, även innan barnkonventionen blev lag.

Barn och utbildning

Vid alla nämndssammanträden deltar "katten Katt" som är en symbol och påminnelse till nämndens politiker att alla beslut ska ha barnets bästa i beaktande.

Kultur

Inom fysisk planering arbetas med konstnärlig gestaltning till olika investeringar. Ett exempel är Stentägtskolan där eleverna har involverats i processen kring vad de önskar. Ett annat exempel är planprogrammet för Norra staden och Kilsmyraskogen där barnen på Lillbergets förskola har fått möjlighet att uttrycka sina tankar och önskemål kring hur den konstnärliga gestaltningen ska utvecklas.

Övrigt

Våren 2020 genomförde kommunens revision, genom KPMG, en granskning av kommunstyrelsens arbete utifrån barnkonventionen. Den sammanfattande bedömningen var att kommunstyrelsens arbete och åtgärder inte var tillräckliga och ändamålsenliga för att leva upp till de krav som finns avseende barns rättigheter enligt barnkonventionen. Rekommendationer var att tydliggöra ett barnrättsperspektiv i den övergripande styrningen samt också vidta åtgärder i form av utbildningsinsatser och övrig information för att säkerställa en god kännedom bland medarbetare samt i slutändan säkerställa lagefterlevnad.

Arbete har inletts under hösten 2020 att införliva ett barnrättsperspektiv i den övergripande styrningen, exempelvis planeras så kallade barnkonsekvensanalyser användas mer på en övergripande nivå i kommunen. Likaså ska mallarna för tjänsteutlåtanden tydligare ha med hur barnets bästa har beaktats i förslaget till beslut.

Under hösten genomfördes en kunskapshöjande workshop om bland annat barn i utanförskap för politiker och högsta tjänstemannaledning för att belysa hur verksamheterna kan förbättras utifrån ett barnperspektiv och helhetssyn.

Princip 6 - Alla barn har rätt till liv och utveckling

Individ och familjeomsorgen

Förebyggande enheten arbetar mycket med föräldrar för att skapa en grundläggande trygghet, vilket är en stor vinst för barnen. Stöd erbjuds via föräldragrupper. Fältarbete är en annan viktig insats som enheten arbetar med, där medarbetare träffar barn och unga som är i utanförskap, i syfte att stärka relationen till dessa barn och hjälpa dem att komma ur utanförskapet.

Söderhamn är bland de sämst placerade kommunerna i landet vad gäller utbetalt försörjningsstöd. Detta innebär att det finns många barn och unga i ekonomiskt utsatta hushåll. Föreningslivet ses som en viktig väg för barn och unga att bryta det sociala arvet.

Arbetsmarknadsenheten arbetar aktivt för att minska arbetslösheten bland unga och stimulera en positiv inställning till arbete i framtiden.

Barn och utbildning

En förutsättning för utveckling är närvaro i skolan. Alla skolor har arbetat med att främja skolnärvaro på olika sätt under 2020. Samverkan mellan rektorer och verksamhetschefer inom barn och utbildningsförvaltningen och enhetschefer och verksamhetschef inom Socialförvaltningen har inletts för att jobba tydligare med förebyggande arbete.

Förskolan och skolan arbetar även kompensatoriskt för att alla barn ska ha rätt till liv och utveckling, genom extra anpassningar och särskilt stöd för att alla barn ska utvecklas i sitt lärande.

Biblioteket

Bibliotekslagen säger att biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Rätten till ett språk är en demokratifråga. Att behärska språket är en viktig nyckel till utveckling och självförverkligande. Läsning är en viktig förutsättning för språkutveckling. Läsning stärker fantasin och ökar kunskap och förståelse för andra människor. Bibliotekets verksamhet kring det lästimulerande arbetet börjar i tidig ålder och riktas till barn, föräldrar och andra vuxna i barnens närhet. Barn och ungdomar med behov av stöd liksom barn och ungdomar med annat modersmål än svenska ägnas särskild uppmärksamhet. Barn och ungdomar ska ha möjlighet att låna böcker efter egna intressen, önskemål och behov.

Enligt bibliotekslagen har folkbiblioteket också i uppdrag att verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet (och samhället i stort). Den digitala utvecklingen går snabbt och allt mer av samhällets utbud sker digitalt. Men många barn saknar i dagsläget tillgång till internet hemma, vilket bidrar till att skapa en enorm digital klyfta mellan de barn som har tillgång till internet och de som helt saknar uppkoppling. Orsaker till att man inte har tillgång till internet kan vara: föräldrar som inte anser sig att ha ekonomiska förutsättningar, föräldrars oförmåga eller okunskap hur det digitala tjänsterna/verkyten fungerar.

Fritid

Bidrag till föreningslivet för kultur och fritidsaktiviteter syftar till att främja barnens rätt till ett rikt kultur- och fritidsliv.

Verkstädernas uppdrag är, som tidigare nämnts, att fånga upp barn och unga i utanförskap för att sedan slussa de vidare till föreningarna i Söderhamn, så att de på så sätt får en meningsfull fritid. Här är det viktigt att kostnaderna för deltagande är låga.

Feriearbete

Söderhamns kommun vill ge unga människor upplevelsen av den första egna lönen, känslan av ett riktigt arbete och på samma gång få en inblick hos oss som framtida arbetsgivare. Under år 2020 erbjöds totalt cirka 115 sommarjobb. Utvärderingar visar att:

- 82 procent av de svarande efter sommaren 2020 tycker att mottagandet och introduktionen var bra
- 83 procent upplevde arbetsuppgifterna som bra
- 88 procent upplevde handledaren och medarbetarna som bra
- 91 procent ansåg att de lärt sig något under sin jobbperiod.

Bostadsbolaget Faxeholmen anställde 90 ungdomar under sommaren 2020 i åldern 13–19 år som klippte gräs, rensade ogräs, oljade, målade, städade, röjde, plockade skräp i bostadsområden. Detta bidrog till att ungdomarna fick testa på ett arbete, de fick en inkomst, samt hyresgästerna fick sina uteområden uppfräschade.

Princip 12 - Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Barn och utbildning

Skollagen och förskolans och skolans läroplaner är tydliga i att barn och elever ska ha inflytande. I läroplanen för förskolan betonas att barns röster tydligt ska lyftas fram. De ska vara delaktiga i och ha inflytande över såväl dokumentation som utvärderingar. I Söderhamns förskolor har man under året arbetat i projektform där man utgått från det barnen visat intresse för och sedan fördjupat sig i det. På förskolorna genomförs barnråd där barnen har inflytande.

I skollagen står att elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem i skolan. I Söderhamns skolor görs det formaliserat genom klassråd, elevråd, centralt elevråd, några skolor har också matråd och fritidsråd. Två gånger per år genomförs en enkät med våra elever i förskoleklass-årskurs 9. Frågorna handlar om trivsel, trygghet, kränkningar men också om inflytande och delaktighet. 93% av eleverna svarar att "Lärarna i min skola tar hänsyn till elevernas åsikter" medan 78% av eleverna svarar att "Jag kan som elev påverka undervisningens innehåll".

Utbildning i språk och kunskapsutvecklande arbetssätt för att klassrummen ska blir mer kommunikativa har varit ett utvecklingsområde under året, där i stort sett alla pedagoger har utbildats. Ett resultat är att det sker mer interaktion mellan elever och mellan lärare och elever, vilket bidrar till språk och kunskapsutveckling.

Fritid

En enkät genomfördes, genom skolan, under hösten 2020, där barnen fick svara på frågor om sin fritid, bland annat vad de gör, om de saknar några aktiviteter och vad som är viktigt vid val av fritidsaktivitet. Hela 581 barn på mellan- och högstadiet besvarade enkäten och det har varit och är ett värdefullt underlag för olika verksamheters planering av insatser och aktiviteter.

Utmaningar

Barn i utanförskap

En stor utmaning i framtiden är de barn och unga som kommunens olika verksamheter idag inte når.

Barn och unga som riskerar att hamna i utanförskap, med livslånga kostnader för samhället bland annat i form av försörjningsstöd, behöver upptäckas så tidigt som möjligt för att tillgodose behovet av stöd till familj och nätverk för att motverka framtida utanförskap.

Det är extra svårt att bygga en relation med barnen och att de rekryteras till gängverksamhet i tidig ålder blir mer och mer förekommande. Förebyggande enheten som har i uppdrag att försöka nå dessa barn och unga är för få för att hantera den ökande volymen. Det är även svårt att nå vårdnadshavare och föräldrarna. Kommunen behöver i samverkan med andra aktörer på bred front satsa på att fånga upp barnen och få dem att få en mer meningsfull fritid, bland annat genom Verkstäderna eller föreningslivet.

Flytten av Drömverkstan innebär stora möjligheter att nå de barn och unga som hänger på stan.

En annan utmaning i att nå barn och unga i utanförskap är att medarbetarna inom verksamheterna är homogen grupp. Det krävs en mer heterogen grupp av medarbetare för att möta barnens olika bakgrund. Här är Bemanningen en viktig resurs för att få in fler medarbetare med andra bakgrunder och erfarenheter, men språkliga hinder begränsar dessa möjligheter.

Brist på pengar kan skapa social isolering, inte minst för barnfamiljer eftersom bland annat fritidsaktiviteter medför kostnader och barnen får svårare att delta i aktiviteter tillsammans med sina kompisar.

Ungdomars psykiska ohälsa samt narkotikamissbruk är exempel på utmaningar som kommunen behöver arbeta vidare med.

Skolsegregationen

En av de största utmaningar som Söderhamns kommun upplevs stå inför är skolsegregationen. Det finns förskolor med väldigt få svenska barn och betygsresultaten varierar kraftigt mellan skolor men också mellan grupper inom en skola. Skillnaderna kan förklaras av segregationen som i sin tur beror på boendestrukturen i kommunen och de skolval som görs av vårdnadshavare.

Resultatet av skolsegregationen är stora skillnader i betygsresultat beroende på vilken skola eleverna går på. Detta behöver brytas för att alla barn ska få tillgång till en likvärdig utbildning och jämlika förutsättningar att lyckas i vuxenlivet.

Det finns många gånger starka samband mellan elevers skolresultat och social bakgrund i form av till exempel föräldrars utbildningsnivå. Söderhamns kommun har i likhet med flertalet kommuner i länet en lägre utbildningsnivå än riket som helhet

På lång sikt riskerar barn och ungdomar som inte uppnår kunskapskraven i skolan ett utanförskap. Det finns också risk för framtida kostnader för elever som inte uppnår gymnasiebehörighet.

Redovisning av fattade beslut – ett axplock

Nedan ges en redogörelse av ett axplock av beslut som fattats av olika nämnder under året. Besluten har slumpmässigt valts ut. Notera att urval inte har genomförts i alla nämnder.

Slutsatsen är att merparten av utvalda beslut gynnar barn och unga i Söderhamn. Eftersom det saknas ett utpekat barnperspektiv i tjänsteutlåtanden (TJUT) är det svårt att bedöma på vilket sätt barnens behov har tagits i beaktande och i vilken utsträckning.

KF) Stabiliseringspaketet: Beslut Totalt 20 miljoner välfärdspengar har avsatts för att hantera pandemin, varav 1 miljon för 2020 för omställning av arbetet med barn- och unga under och efter covid-19. Det handlar om nya arbetssätt, andra former av aktiviteter, att utveckla digitala former av möten och aktiviteter samt att nå ut med verksamheten även utanför den centrala staden. 500 000 kr har också avsatts för bidrag till föreningslivet för aktiviteter för barn och unga.

KUS) Åtgärder som ett första steg inom ramen för stabiliseringspaketet: Beslut 2020-11-25 att godkänna förvaltningens förslag på insatser för att hantera utmaningarna i och med Corona-pandemin. Beslutet medför förstärkning av verksamheter inom KUS likväl som civilsamhället som är den viktigaste samarbetspartnern.

KUS) Anpassade lokaler för Verkstäderna: Beslut 2020-06-07 att flytta Verkstäderna till kv. Granen. Beslutet medför bra och ändamålsenliga lokaler för verksamheten samt en ökad trygghet i centrum och bättre effekt av verksamheten.

KUS) Lekplats vid gamla Vågbrobadet: Beslut 2020-04-29 att avslå e-förslaget gällande ny kommunal lekplats vid området för gamla Vågbrobadet. I nämndens budget står att färre lekplatser på allmän plats ska realiseras, men även en utveckling av de lekplatser som blir kvar.

ASN) Investering på Förebyggande enheten: Beslut 2020-05-25 om att anslå 180 000 kronor för investering av inventarier till Förebyggande enheten. Beslutet innebar en upprustning av innemiljön för att förbättra arbetsmiljön för medarbetare och besökare.

BUN) Akustikåtgärder i Stenbergaskolan. Beslut 2020-02-26 att genomföra akustikåtgärder på Stenbergaskolan för 500 000 kr. Syftet är att förbättra lärmiljö och arbetsmiljö samt minska miljöpåverkan.

BUN) Nybyggnation av förskola: Beslut 2020-08-26 ge igångsättningstillstånd för byggnation av ny förskola och att ianspråka 37 835 000 kronor för genomförandet

KS) Granskning av arbetet med barnkonventionen: Beslut 2020-09-08 att anta kommunstyrelseförvaltningens yttrande på revisionens granskning av kommunens arbete med barnkonventionen som sitt eget. Yttrande innefattande insatser under 2020–2021 för att åtgärda de brister som granskningen utpekade.

Telefon: 0270-750 00
E-post: kundtjanst@soderhamn.se

Postadress:
Söderhamns kommun
826 80 Söderhamn

www.soderhamn.se

